

การจัดประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง
เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย
Providing the Experiences of Physical Response Techniques to Enhance the
Listening and Speaking English Abilities of Early Childhood

พัชรภรณ์ ชนะชาญ^{1,*} และ พีระพร รัตนเกียรติ²

Patcharaporn Chanachan^{1,*} and Peeraporn Rattanakiat²

^{1,2}หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

^{1,2}Master of Education, Early Childhood Education, Rajabhat Maha Sarakham University

*Corresponding author's email: bowpatcharaporn25@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received)

30 ตุลาคม 2566

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

6 มกราคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

10 กุมภาพันธ์ 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัยจากการจัดประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง 2) เพื่อศึกษาพัฒนาการสัมพัทธ์ด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัยจากการจัดประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง กลุ่มเป้าหมาย คือ เด็กชายและหญิงชั้นอนุบาลปีที่ 3 อายุ 5-6 ปี โรงเรียนบ้านโคกกลางบ่อหลุม ตำบลโนนราษี อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 15 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ (1) แผนการจัดประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (2) แบบประเมินความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ ผลการวิจัยพบว่า การจัดประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางสามารถส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย โดยหลังการจัดประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง เด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษค่าเฉลี่ยเท่ากับ 62.53 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.00 ความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษค่าเฉลี่ยเท่ากับ 64.73 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.18 และมีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์โดยรวมทุกด้านเท่ากับ 71.08

คำสำคัญ: เทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง, ความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ, เด็กปฐมวัย

ABSTRACT

The research aimed to 1) study the listening and speaking English abilities of early childhood by providing the experiences of physical response techniques and 2) study the relative development of listening and speaking English of early childhood from the experiences of physical response techniques. The target group was 15 boys and girls at the age of 5-6 years old, studying in the 1st semester of 2023 academic year, from kindergarten class 3 of Bankokkhangbolub school, Nonrasi subdistrict, Borabue district, Maha Sarakham province, derived from the purposive sampling. The research instruments were (1) the physical response technique plans. (2) the evaluation form for listening and speaking English abilities of early childhood. The statistics were the average, standard deviation and relative growth score.

The finding of this research indicated that the experiences of physical response techniques enhanced the listening and speaking English of early childhood. After providing the experiences of physical response techniques, the early childhood had the listening English abilities higher with 62.53 average scores, 3.00 standard deviation and speaking English abilities higher with 64.73 average scores, 3.18 standard deviation, and 71.08 relative development of all aspects scores.

Keywords: Physical response techniques, listening and speaking English abilities, early childhood.

บทนำ

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคน ให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรักความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) พัฒนาการของเด็กนั้นเริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิจนต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต ซึ่งครอบคลุมถึงการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและคุณภาพ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจสังคมและสติปัญญา มีความสัมพันธ์และพัฒนาการแตกต่างกันไปตามวัย โดยที่พัฒนาการเด็กปฐมวัยบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเด็กอย่างต่อเนื่องในแต่ละช่วงอายุ ดังนั้น ควรพัฒนาการเด็กทุกด้านเพื่อให้เด็กเจริญเติบโตตามวัย ให้ผู้จัดประสบการณ์หรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจเด็ก สามารถอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัย ความแตกต่างของแต่ละบุคคล เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการ

บรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการได้ชัดเจน และเด็กจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเอง จากการเรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าได้เคลื่อนไหว ครูเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กและเครื่องมือที่สำคัญของเด็กคือภาษา เพราะภาษาเป็นสิ่งสำคัญที่นำไปสู่การเรียนรู้ พัฒนาการทางภาษาเกิดจากการได้ยิน จากการฟัง จากสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมทางสังคม ซึ่งพ่อแม่ ผู้ปกครองและครูจะต้องจัดประสบการณ์ด้านภาษาโดยการให้เด็กได้มีทักษะการฟังและทักษะการพูด ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานนำไปสู่ทักษะการอ่าน การเขียนต่อไป ดังนั้นการพัฒนาภาษาควรเริ่มตั้งแต่เด็กปฐมวัยเพราะเด็กในวัย 2-7 ปี เป็นวัยที่พัฒนาการทางภาษาเจริญงอกงามรวดเร็ว สอดคล้องกับกุสุลา ตันติผลาชีวะ (2551) กล่าวว่าการเรียนรู้ภาษาเป็นสิ่งที่จำเป็น ครูและผู้เกี่ยวข้องควรจัดประสบการณ์ให้เหมาะกับการเรียนรู้ภาษาเพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาในเด็กปฐมวัยให้เกิดขึ้นอย่างเต็มศักยภาพของเด็ก ความสามารถด้านการฟังและการพูดจึงเป็นทักษะพื้นฐานของเด็กปฐมวัย และการจัดประสบการณ์ต้องจัดให้สอดคล้องกับวัย ธรรมชาติและวิธีการเรียนรู้ของเด็ก

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นภาษาสากลที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกันทั่วโลก ทั้งด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองการปกครอง รวมถึงเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ทันสมัย ประเทศไทยโดยรัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษจึงมีนโยบายให้เด็กไทยได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษตั้งแต่ระดับปฐมวัยทั้งนี้เพื่อให้เด็กไทยได้ใช้ภาษาอังกฤษในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพทัดเทียมประเทศอื่น ๆ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมด้านภาษาอังกฤษให้กับเด็ก ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสำคัญในการติดต่อสื่อสารในยุคปัจจุบันซึ่งจะต้องจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เรียนรู้สามารถสื่อสารได้ตามวัย และในการส่งเสริมภาษาอังกฤษให้กับเด็กปฐมวัยนั้น ควรให้เด็กได้เรียนภาษาอังกฤษอย่างเป็นธรรมชาติ การพัฒนาความสามารถทางภาษาสำหรับเด็กเริ่มจากการฟังและการพูด ส่งเสริมภาษาที่เหมาะสมกับวัยเพื่อให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ควรปลูกฝังความรู้สึกที่ดีในการเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น การสร้างบรรยากาศในการเรียนที่อบอุ่น ผ่อนคลาย และสนุกกับการเรียน เปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกพูดฝึกฟังบ่อย ๆ ในสถานการณ์ต่าง ๆ การจัดกิจกรรมให้เด็กเลียนแบบเสียงสิ่งต่าง ๆ รอบตัว พูดคำคล้องจอง คำศัพท์ ร้องเพลง เล่าเรื่องราว สอดแทรกภาษาอังกฤษในกิจวัตรประจำวันของเด็ก การใช้เพลง การเคลื่อนไหว การเต้นรำ ศิลปะ นิทาน ละคร จะทำให้เด็กปฐมวัยสามารถเข้าใจและสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างเป็นธรรมชาติ นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรจัดตามศักยภาพของผู้เรียน ควรให้มีความง่ายเหมาะสมกับวัย ตอบสนองตามความถนัด และความสนใจของเด็ก รวมถึงให้ความสำคัญกับการเลือกสื่อการสอนที่ส่งเสริมทักษะพื้นฐานของผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550)

การสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (Total Physical Response: TPR) เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนฟังคำสั่งจากครูแล้วผู้เรียนทำตามเป็นการประสานการฟังกับการใช้การเคลื่อนไหวของร่างกาย เป็นการตอบรับให้ทำตามโดยผู้เรียนไม่ต้องพูด วิธีการสอนภาษาโดยใช้ท่าทางนี้เหมาะสำหรับการเริ่มต้น

เรียนภาษาที่สอง (สถาบันวิจัยการเรียนรู้, 2556) นอกจากนี้ริชาร์ดและโรดเจอร์ (Richards and Rodgers) กล่าวว่า หลักการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง จะช่วยกระตุ้นให้สมองซีกขวาซึ่งควบคุมการเคลื่อนไหวทางร่างกาย ขณะที่สมองซีกซ้ายจะมีหน้าที่ในการผลิตภาษา การฟังเพื่อความเข้าใจควรมาก่อนการพูดจะเรียนได้ดีในบรรยากาศที่ปราศจากความกังวลหรือความเครียด คำสั่งเป็นหลักการสำคัญของวิธีการสอนด้วยการตอบสนองด้วยท่าทาง (Richards and Rodgers, 1986) และเจมส์ แอชเชอร์ (James Asher) ได้กล่าวถึงการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง 4 ประเภทคือ 1) การสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางโดยใช้ร่างกาย (Total Physical Response-Body: TPR-B) 2) การสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางโดยใช้สิ่งของ (Total Physical Response-Object: TPR-O) 3) การสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางโดยใช้รูปภาพ (Total Physical Response-Picture: TPR-P) 4) การสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางโดยใช้การเล่าเรื่อง (Total Physical Response - Storytelling: TPRS) ซึ่งวิธีการสอนเหล่านี้เป็นเครื่องมือหรือสื่อที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจประโยค คำสั่ง สิ่งของที่นำมาใช้แสดงร่วมกันกับการแสดงท่าทางจะช่วยเพิ่มคำศัพท์ในการสอนได้มากขึ้น ภาพที่เลือกมาใช้ในการเรียนการสอนควรใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน และการเล่าเรื่องให้เริ่มจากง่าย ๆ ก่อนการสอนภาษาด้วยการเล่าเรื่องควรใช้เมื่อผู้เรียนมีความพร้อมด้านภาษาอังกฤษ (James Asher, 1979)

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัยของเด็กอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนบ้านโคกกลางบ่อหลุม ตำบลโนนราษี อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ปีที่ผ่านมา พบว่า เด็กมีผลการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับที่ยังไม่เหมาะสมกับวัย ทั้งด้านความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ คำศัพท์ในบทเรียนหรือคำที่ใช้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน (โรงเรียนบ้านโคกกลางบ่อหลุม, 2565)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่าแนวทางการที่จะส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีทักษะภาษาอังกฤษ การสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (Total Physical Response: TPR) เป็นวิธีการหนึ่งที่เน้นให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม มีการนำรูปภาพ สิ่งของ เรื่องเล่าต่างๆ และการแสดงท่าทาง จะสามารถส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัยได้และเหมาะสมกับวัย ขณะทำกิจกรรมเด็กจะเกิดทักษะการฟังจากการได้ยินคำสั่งซ้ำๆ ได้รับประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติท่าทางด้วยตนเอง ซึ่งการแสดงออกด้วยท่าทางเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้ การใช้สื่อที่หลากหลาย เช่น เพลง รูปภาพ ท่าทาง สื่อเหล่านี้จะช่วยทำให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้อย่างสนุกสนาน และเด็กลงมือปฏิบัติด้วยตนเองเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางเพื่อเตรียมความพร้อมภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัยก่อนที่จะเข้าสู่การศึกษาขั้นพื้นฐานในปีต่อไป

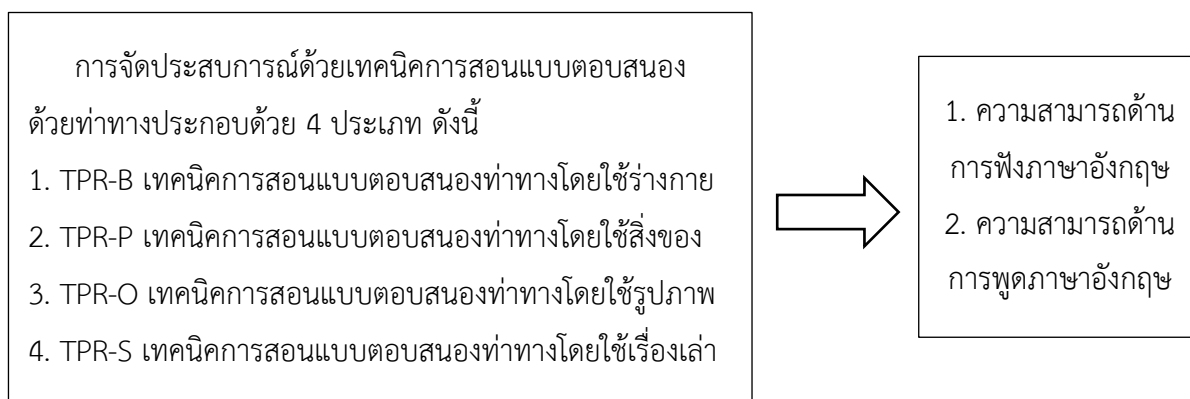
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัยจากการจัดประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง

2. เพื่อศึกษาพัฒนาการสัมพัทธ์ความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัยจากการจัดประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการจัดทำวิจัยมีกรอบแนวคิดการวิจัย ตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กชายและหญิง อายุ 5 - 6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนบ้านโคกกลางบ่อหลุบ ตำบลโนนราชี อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 15 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1.1 แผนการจัดประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย จำนวน 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน เป็นจำนวน 24 แผน แผนละ 40 นาที โดยมีองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ จำนวน 8 หน้วยการเรียนรู้ ดังนี้

1. หน่วย อาชีพในฝัน
2. หน่วย สัตว์บก
3. หน่วย ร่างกายของฉัน
4. หน่วย คมนาคม
5. หน่วย ของเล่นของใช้
6. หน่วย ผลไม้

7. หน่วย สัตว์น้ำ

8. หน่วย ตัวเลข

การประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางตรงตามวัตถุประสงค์การประเมินจากผู้เชี่ยวชาญได้ระดับคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.74 หมายความว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.2 แบบประเมินความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย 2 ด้าน คือ ด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 มีทั้งหมด 2 ชุด รวมทั้งสิ้น 48 ข้อ ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบประเมินความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษ 24 ข้อ ดังนี้

1. การฟังคำสั่งและปฏิบัติตามคำสั่งได้ 8 ข้อ
2. การรู้ความหมายของคำศัพท์ได้ 8 ข้อ
3. การจำแนกความแตกต่างของเสียงได้ 8 ข้อ

ชุดที่ 2 แบบประเมินความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษ 24 ข้อ ดังนี้

1. การบอกชื่อสิ่งของต่าง ๆ ได้ 8 ข้อ
2. การพูดหรือเลียนแบบเป็นประโยคยาว ๆ ได้ 8 ข้อ
3. การโต้ตอบ คำ วลี ประโยค อย่างง่าย 8 ข้อ

มีการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบประเมินความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ ความยากง่าย อำนาจจำแนก และความเชื่อมั่น จากการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 -1.00 ข้อสอบที่นำไปใช้ได้ มีจำนวน 48 ข้อ

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง Quasi-Experimental Research มีการประเมินหลังการจัดประสบการณ์ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ เด็กชายและหญิง อายุ 5 - 6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนบ้านโคกกลางบ่อหลุม ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 15 คน โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) ประเมินครั้งแรกโดยใช้แบบประเมินความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย
- 2) จัดประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางกับกลุ่มเป้าหมายเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 แผน รวมจำนวน 24 แผน แผนละ 40 นาที
- 3) ประเมินหลังการจัดประสบการณ์ไปแล้ว 8 สัปดาห์โดยใช้แบบประเมินความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย

4) นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบประเมินความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัยทั้ง 2 ครั้ง ไปทำการวิเคราะห์หาคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมผลจากแบบประเมินความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัยมาวิเคราะห์ โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐานของไพศาล วรคำ (2559) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ (Relative Growth : RG) ของศิริชัย กาญจนวาสี (2552)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลแสดงคะแนนความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง

เมื่อดำเนินการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัยครบทั้ง 8 แผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยได้นำคะแนนความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษมาหาคะแนนค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง

ความสามารถด้านการฟังและการพูด ภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย	N	ก่อนการจัดกิจกรรม		หลังการจัดกิจกรรม	
		144 คะแนน		144 คะแนน	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษ					
1. การฟังคำสั่งและปฏิบัติตามคำสั่งได้	15	13.13	0.74	20.00	0.65
2. การรู้ความหมายของคำศัพท์ได้	15	14.73	0.59	21.20	1.37
3. การจำแนกความแตกต่างของเสียงได้	15	14.93	0.70	21.33	0.98
รวม		42.80	2.04	62.53	3.00
ความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษ					
1. การบอกชื่อสิ่งของต่างๆ ได้	15	13.93	1.03	21.13	1.06
2. การพูดหรือเลียนแบบเป็นประโยคยาวๆ ได้	15	14.47	0.83	21.33	1.23
3. การโต้ตอบ คำ วลี ประโยค อย่างง่าย	15	15.60	0.74	22.27	0.88
รวม		44.00	2.60	64.73	3.18
รวมทั้งสิ้น		86.80	4.64	127.60	6.18

จากตารางที่ 1 เด็กมีคะแนนความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษก่อนการจัดประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางมีค่าเฉลี่ย 86.80 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.64 และหลังการจัดประสบการณ์มีค่าเฉลี่ย 127.60 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.18 เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่าความสามารถด้านการฟังก่อนการจัดประสบการณ์มีค่าเฉลี่ย 42.80 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.04 และหลังการจัดประสบการณ์มีค่าเฉลี่ย 62.53 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.00 ความสามารถด้านการพูดก่อนการจัดประสบการณ์มีค่าเฉลี่ย 44.00 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.60 และหลังการจัดประสบการณ์มีค่าเฉลี่ย 64.73 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.18 แสดงให้เห็นว่าเด็กมีความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสูงขึ้นกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์

ตอนที่ 2 ผลคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางและรายบุคคล

เมื่อนำคะแนนหลังการจัดประสบการณ์ หาค่าพัฒนาการสัมพัทธ์ของความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแยกเป็นรายด้าน คือ ด้านการฟังภาษาอังกฤษและด้านการพูดภาษาอังกฤษ ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ

แยกเป็นรายด้าน คือ ด้านการฟังภาษาอังกฤษและด้านการพูดภาษาอังกฤษ

หลังการจัดประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง

ความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของ เด็กปฐมวัย	คะแนน	คะแนน พัฒนาการสัมพัทธ์	ระดับ พัฒนาการสัมพัทธ์
ความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษ			
1. การฟังคำสั่งและปฏิบัติตามคำสั่งได้	24	63.19	สูง
2. การรู้ความหมายของคำศัพท์ได้	24	69.78	สูง
3. การจำแนกความแตกต่างของเสียงได้	24	70.59	สูง
รวม	72	67.85	สูง
ความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษ			
1. การบอกชื่อสิ่งของต่างๆ ได้	24	71.52	สูง
2. การพูดหรือเลียนแบบเป็นประโยคยาวๆ ได้	24	72.03	สูง
3. การได้ตอบ คำ วลี ประโยค อย่างง่าย	24	79.37	สูงมาก
รวม	72	74.31	สูง
รวมทั้งสิ้น	144	71.08	สูง

จากตารางที่ 2 ผลคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางพบว่าด้านที่มีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์สูงสุด คือ ด้านการพูดภาษาอังกฤษอยู่ที่ระดับสูง เท่ากับ 74.31 ตามด้วยด้านการฟัง

ภาษาอังกฤษอยู่ที่ระดับสูงเท่ากับ 67.85 รวมทั้ง 2 ด้านมีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์อยู่ที่ระดับสูงเท่ากับ 71.08

เมื่อแยกผลคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเป็นรายบุคคล ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ
แยกเป็นรายบุคคล

ลำดับที่	คะแนนก่อน การจัดกิจกรรม (คะแนนเต็ม 144 คะแนน)	คะแนนหลัง การจัดกิจกรรม (คะแนนเต็ม 144 คะแนน)	คะแนน พัฒนาการสัมพัทธ์	ระดับ พัฒนาการสัมพัทธ์
1	87	129	73.68	สูง
2	85	126	69.49	สูง
3	87	129	73.68	สูง
4	84	123	65.00	สูง
5	86	125	67.24	สูง
6	93	132	76.47	สูงมาก
7	87	128	71.93	สูง
8	88	129	73.21	สูง
9	87	125	66.67	สูง
10	87	130	75.44	สูง
11	85	126	69.49	สูง
12	86	125	67.24	สูง
13	88	129	73.21	สูง
14	87	130	75.44	สูง
15	85	123	64.41	สูง
เฉลี่ย	86.80	127.27	70.84	สูง

จากตารางที่ 3 ผลคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางรายบุคคล พบว่าเด็กที่มีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์อยู่ที่ระดับสูง มีจำนวน 14 คน คะแนนน้อยที่สุดในระดับอยู่ที่ 64.41 คะแนน คะแนนมากที่สุดในระดับอยู่ที่ 75.44 คะแนน และเด็กที่มีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์อยู่ที่ระดับสูงมาก มีจำนวน 1 คน มีคะแนนอยู่ที่ 76.47 คะแนน

อภิปรายผลการวิจัย

การจัดประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย จากสรุปผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย หลังการจัดประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง พบว่า เด็กมีคะแนนความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษหลังการจัดประสบการณ์มีค่าเฉลี่ย 127.60 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.18 เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า หลังการจัดประสบการณ์มีค่าเฉลี่ย 62.53 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.00 และหลังการจัดประสบการณ์มีค่าเฉลี่ย 64.73 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.18 แสดงให้เห็นว่าเด็กมีความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสูงขึ้น ผลคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางรายบุคคล พบว่า เด็กที่มีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์อยู่ที่ระดับสูง มีจำนวน 14 คน คะแนนน้อยที่สุดในระดับอยู่ที่ 64.41 คะแนน คะแนนมากที่สุดในระดับอยู่ที่ 75.44 คะแนน และเด็กที่มีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์อยู่ที่ระดับสูงมาก มีจำนวน 1 คน มีคะแนนอยู่ที่ 76.47 คะแนน การจัดประสบการณ์เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้การฟังคำสั่ง การแสดงท่าทางและการออกเสียง มีการใช้รูปภาพและสื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ใช้คำหรือวลีที่สั้นเหมาะสมกับวัย ส่งผลให้เด็กมีความเข้าใจในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ได้เรียนรู้ผ่านการฟังและแสดงท่าทางไปพร้อม ๆ กันกับครูจนสามารถปฏิบัติเองได้ ภายใต้บรรยากาศที่ผ่อนคลายสนุกสนาน ซึ่งสอดคล้องกับริชาร์ดและโรดเจอร์ส Richards and Rodgers (1986) กล่าวว่า หลักการสอนแบบเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางเด็กจะเรียนได้ดีในบรรยากาศที่ปราศจากความกังวลหรือความเครียด การจัดประสบการณ์จะเน้นปฏิบัติและยึดเด็กเป็นสำคัญ ได้สอดคล้องกับแนวคิดของดิวอี้ Dewey (1944) กล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีการเรียนการสอนและการจัดประสบการณ์ที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติและยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง การจัดประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางมีรูปแบบการจัดคือมีการนำเพลง เสียงดนตรีให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกาย การแสดงท่าทางประกอบเพลงหรือเสียงดนตรี สอดคล้องกับแนวคิดของอาร์ พันธ์มณี (2546) กล่าวว่า การทำให้เด็กมีความสุขด้วยการจัดกิจกรรมโดยใช้เพลง เสียงดนตรีเพื่อให้เด็กผ่อนคลายและมีอารมณ์ที่มั่นคง จะทำให้เด็กเกิดความสนุกสนาน สมองจะหลังสารแห่งความสุขออกมาและเด็กจะเกิดเจตคติที่ดีต่อเรื่องราวต่าง ๆ โดยไม่ต้องบังคับ ทั้งนี้จากการจัดประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษทั้งการฟังและการพูดที่อยู่รอบตัวและพบเจอได้ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับแนวคิดของบรูเนอร์ Bruner (1966) กล่าวว่า การสอนควรเริ่มจากประสบการณ์ที่ผู้เรียนคุ้นเคยหรือประสบการณ์ที่ใกล้ชิดไปหาประสบการณ์ที่ไกลตัว เพื่อให้ผู้เรียนจะได้มีความเข้าใจ การใช้สัญลักษณ์หรือภาษาผ่านการจัดประสบการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ถือว่าเป็นการพัฒนาในขั้นสูงสุดของพัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจและควบคู่ไปกับภาษา (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2548) อีกทั้งยังสอดคล้องกับหลักการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทางของ แอชเชอร์ (Asher) ที่กล่าวว่า การสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทางคือการเรียนรู้จากสิ่งใกล้

ตัวไปหาสิ่งใกล้เคียงหรือจากค่าง่ายไปหาคำยาก (Asher, 1979) การจัดประสบการณ์ดังกล่าวเด็กได้เรียนรู้ การฟังคำสั่ง การแสดงท่าทางและการออกเสียง มีการใช้รูปภาพและสื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเพียเจต์ Piaget (1960) เชื่อว่าเด็กจะเรียนรู้จากสื่อใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่เป็น รูปธรรม ซึ่งสามารถพัฒนารูปแบบการคิดของเด็กและกระบวนการที่สำคัญของโครงสร้างทางสติปัญญา เด็กจะนำข้อมูลที่ได้รับมาปรับให้เข้ากับความรู้เดิมที่มีอยู่และปรับโครงสร้างทางสติปัญญาของตนให้เหมาะสม กับประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552)

2. ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ ได้แก่ การฟังคำสั่งและปฏิบัติตาม การรู้ความหมายของ คำศัพท์และการจำแนกความแตกต่างของเสียงและความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ ได้แก่ การบอกชื่อ สิ่งของต่าง ๆ การพูดหรือเลียนแบบเป็นประโยคยาว ๆ และการโต้ตอบ คำ วลี ประโยคอย่างง่าย จากการ จัด ประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง ผู้วิจัยได้จัดประสบการณ์โดยครูพูดคำสั่งหรือ คำศัพท์และแสดงท่าทางให้เด็กดู เด็กแสดงท่าทางตามคำสั่งที่ครูบอกแล้วทำท่าทางพร้อมกัน การสอนแต่ละ ขั้นตอนจะมีการพูดและทำท่าทางซ้ำ ๆ ทำให้เด็กจำได้ คำศัพท์ที่นำมาสอนจะเป็นคำศัพท์ที่อยู่ใน ชีวิตประจำวัน สิ่งใกล้เคียงไปหาสิ่งไกลตัว เริ่มจากค่าง่ายไปหาคำยากก่อนที่จะสอนคำศัพท์ใหม่จะมีการ ทบทวนคำศัพท์ที่เรียนมาแล้ว จากตัวอย่างการจัดประสบการณ์หน่วยสัตว์บก ครูออกคำสั่งสั้น ๆ เป็น ภาษาอังกฤษ เช่น Lion พร้อมแสดงท่าทางให้เด็กปฏิบัติตามทำซ้ำคำสั่งละ 3 ครั้ง เพื่อความเข้าใจและ จำคำศัพท์ได้ สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ Thorndike (1874-1949) เชื่อว่า การที่ผู้เรียนได้ ฝึกหัดหรือกระทำซ้ำ ๆ บ่อย ๆ ทำให้เกิดความรู้สึกต้อง จากนั้นครูออกคำสั่งโดยให้เด็กแสดงท่าทาง ด้วยตนเองเพื่อสังเกตว่าเด็กเกิดความเข้าใจในคำสั่งหรือไม่ สอดคล้องกับมณี อินทพันธ์ (2553) กล่าวว่า หัวใจ สำคัญของทีฟิอาร์ คือ ผู้เรียนฟังคำสั่งหรือคำพูดจากผู้สอนแล้วทำท่าทางตามผู้สอน ผู้เรียนจะเข้าใจความหมาย ของคำสั่งนั้นจากท่าทางที่ผู้สอนแสดงให้ดู ซึ่งการสอนดังกล่าวยังเกิดขึ้นกับการฝึกซ้ำเพื่อให้ผู้เรียนเกิด ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามได้โดยกระบวนการถ่ายทอดและการปฏิบัติซ้ำ ๆ ของผู้สอนจะทำให้ผู้เรียน เกิดการจดจำตามศักยภาพ ครูออกเสียงตัวอักษรภาษาอังกฤษเพื่อฝึกการจำแนกเสียง เช่น L เลอะ เลอะ เลอะ เป็นต้น ครูออกเสียงคำศัพท์สัตว์ภาษาอังกฤษแล้วให้เด็กออกเสียงตามออกเสียงซ้ำคำละ 3 ครั้ง เด็กแต่ละคน จะได้หมวดสัตว์ที่แตกต่างกัน จากนั้นครูออกเสียงคำศัพท์สัตว์ภาษาอังกฤษให้เด็ก ๆ ฟังและออกเสียงตาม พร้อมแสดงท่าทางของสัตว์ สอดคล้องกับแนวคิดของเวีย Via (1987, 21-29) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่ดีที่สุดคือ การเรียนรู้จากการกระทำ ถ้าเราจะเรียนรู้การฟังพูดให้มีประสิทธิภาพ ต้องฟังและฝึกพูดซึ่งจะสามารถทำให้ เราใช้ภาษาได้อย่างเป็นธรรมชาติ เด็กสลับบทบาทกับครูด้วยการออกคำสั่งและให้เพื่อน ๆ แสดงท่าทาง จากนั้นเพื่อทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย ครูจะออกเสียงชื่อสัตว์ ที่เป็นภาษาไทย เด็กจะออกเสียงชื่อสัตว์นั้นเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัลยาณี คำมุลนา (2553) เรื่องการพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษด้วยการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางของ เด็กชั้นอนุบาล 2 ผลการวิจัยพบว่า เด็กจำนวน 15 คนมีคะแนนทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษสูงขึ้น

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า หลังการจัดประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางสามารถส่งเสริมการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัยได้สูงขึ้น ดังนั้น ครูและผู้เกี่ยวข้องที่สนใจศึกษาการจัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางเพื่อส่งเสริมความสามารถการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัยสามารถศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมให้กับเด็กปฐมวัยต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้รับผิดชอบงานวิชาการของสถานศึกษาสามารถนำเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางไปส่งเสริมหรือจัดอบรมให้ครูผู้สอนได้นำไปใช้เพื่อพัฒนาความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย

1.2 การใช้เทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางในการจัดประสบการณ์ สามารถนำไปประยุกต์เพื่อพัฒนาการเรียนภาษาอังกฤษในทักษะอื่น ๆ เช่น ทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษทั้งในระดับชั้นปฐมวัยหรือชั้นที่สูงกว่าได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาปัญหา เปรียบเทียบผลการวิจัยรวมถึงแนวคิดที่เกิดจากการใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางเพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้เกิดการสอนที่มีประสิทธิภาพ

2.2 ควรจัดให้มีการวิจัยและติดตามผลการเรียนในระยะยาวเพื่อศึกษาว่า ความสามารถด้านการฟัง และการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย ด้วยเทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางมีความถูกต้องและคงทนในการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: อรรถาณานิเทศการ.
- กัลยาณี คำมุลนา. (2553). *การพัฒนาทักษะการฟัง - พูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนอนุบาลพิบูลย์ดี จังหวัดขอนแก่น ที่ได้รับการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตไม่ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กุลยา ตันติผลลาชีวะ. (2551). *รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา*. มิตรสัมพันธ์กราฟฟิค.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). *80 แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: อรรถาณานิเทศการ.
- แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชัน.
- ไพศาล วรคำ. (2559). *การวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 8)*. ตักสิลาการพิมพ์.

- มณี อินทพันธ์. (2553). *การสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง : วิวัฒนาการและการนำไปใช้กับผู้เรียนต่างบุคลิกภาพ รูปแบบการเรียนรู้และระดับความสามารถทางภาษา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตไม่ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- โรงเรียนบ้านโคกกลางบ่อหลุบ. (2565). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปฐมวัย ปีการศึกษา 2565*. โรงเรียนบ้านโคกกลางบ่อหลุบ.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม* (พิมพ์ครั้งที่ 6). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันวิจัยการเรียนรู้. (2556). *การสอนภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย*. บริษัท สุภชินัญค์พรินต์ติ้ง กรุ๊ปจำกัด.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2548). *จิตวิทยาการศึกษา*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ. (2550). *การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน*. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อารี พันธุ์มณี. (2546). *จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนรู้การสอน*. ไยไหมศรีเอทีพี กรุ๊ป.
- Asher, J. (1979). *The total physical response: Theory and practice*. The New York Academy of Sciences.
- Bruner, J. (1966). *Toward a theory of instruction*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Dewey, J. (1944). *How We Think*. Health co., th.
- Edward Lee Thorndike. (1874-1949). *The American Journal of Psychology*. JSTOR, www.jstor.org/stable/1418943. Accessed 20 Oct. 2023.
- Piaget, J. (1960). *The child conception of the world*. Little FieldAdam.
- Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (1986). *Approaches and methods in language leaching: A description and analysis*. Cambridge University Press.
- Vai, R. (1987). *Learning by doing: Method and techniques that work*. That/TEOL, Bangkok: Thailand.